

Bassal de la Murdela

La localització de la bassa de la Murdela és una qüestió controvertida. La referència més antiga d'aquest nom es troba en el llibre *Montserrat itinerari* de 1909, recull d'excursions editat per la Revista Montserratina. La referència es troba en el comentari a l'itinerari del *Camí del Pont*, on s'indica que “*passa per davant del clot de la sajolida, que'l dexa a la dreta, y aquí se li junta el camí de sajolida, que ve del camí dels francesos. En aquests indrets, a pocs passos fora del camí y á má dreta, hi ha un dels més famosos pohetons de la Montanya. Seguint camí avall se passa per la font de la murdela (es una petita bassa d'aygua dins de la roca), per roca mala y pels pollegons, ahont se junta ab el camí que baixa per l'artiga alta*”. Per aquesta descripció la bassa estaria en el camí del Pont proper al coll de la roca Mala en l'indret on es baixa per anar a trobar el camí que ve de la vall de la Sajolida dins una roca

En el mapa de Joan Cabeza (1909) que acompanyava a la guia de la Revista montserratina es dibuixa amb exactitud la localització d'aquest bassal. És rellevant destacar que el bassal el presenta com a font i que a prop d'ell, més en el coll que avui s'anomena de la roca Mala, s'esmenta que hi ha un *reposador*. És oportú fer notar que Joan Cabeza situa la roca Mala més al sud del que avui s'estima, el mateix fa amb els Pollegons. Notis la importància que Joan Cabeza dóna al camí del Pont, ja que assigna a aquesta ruta els mateixos signes tipogràfics que el camí del Monestir a sant Miquel o el camí del Pla de les Taràntules a sant Jeroni, tots ells considerats camins de cavalleries. Situació totalment diferent a l'actual.

Bassal de la Murdela - Joan cabeza 1909

En el mapa de Ramon de Semir, 1949, situa el bassal de la Murdela en un indret similar al descrit en la guia *Montserrat itinerari*. En aquesta mapa la roca Mala, identificada com cota 480, i el coll de Pollegons es troben en els llocs on actualment els representa la cartografia actual. Ni Joan Cabeza, 1909, ni Ramon de Semir, 1949, esmenten la cova (balma) de la Murdela con avui en dia ho fan alguns mapes.

Bassal de la Murdela Ramon de Semir 1949

Pere Bosquets, persona meticulosa en les seves descripcions, no cita aquesta bassal en el seu llibre *Itineraris montserratins* (1961). Curiosament, on es pot trobar una referència a aquest bassal és en el llibre *Ermites i fonts montserratines* (1967) editat per *Amics de Montserrat* l'autoria del qual es pot atribuir al mateix Pere Bosquets. En aquest llibre es descriu bassa de la Murdela de la següent manera “*al mapa editat pel Monestir i en descripcions avials la situen al clot de la Sajulida, al trajecte del camí del Pont, abans de tocar roca Mala i els Pollegons, sota la serra de les Papparres. Sembla que sols es tractava d'un bassiol avui sense cap rastre d'existència*”. Aquesta descripció situa de forma imprecisa aquesta bassal i l'autor de la descripció reconeix que no coneixia el bassal.

Ramon Ribera, en el seu llibre *Caminant a Montserrat* (2004), introdueix una informació que alterà el que s'havia dit fins aquells moments. Ribera comenta, en el seu itinerari 46, que al llit del torrent proper a la cova de la Murdela relativament habilitada i a sota d'ella es troba un bassal. Les anteriors referències de guies de la muntanya no havien parlat d'aquesta balma. Per proximitat, hom podria pensar que es tracta del bassal de la Murdela, tot i que Ramon Ribera en el seu comentari no dóna cap nom a aquesta bassa. Però sí que en la cartografia que complementa la seva descripció dels itineraris situa el bassal i l'anomena amb tot claredat com a bassal de la Murdela.

En el llibre de Jordi Oliver i Pauses *Montserrat: guia itinerària* (2003) explica que arribant a la balma de la Murdela “*baixant a l'esquerra, al torrent, hi ha el bassal de la Murdela, que els senyalar han fet inservible. Seguint altra cop a ponent, el camí baixa a travessar el torrent de l'Ermità Mort*”. Aquesta descripció és coincident amb la feta per Ramon Ribera molts anys abans.

Bassal de la Murdela - Ramon Ribera 2002

En els darrers anys, el Patronat de la Muntanya de Montserrat ha fet un cens de les fonts i punts d'aigua de la muntanya. Segons aquest estudi existeixen dos bassals que han rebut el mateix nom segons qui en faci la referència. Hi ha uns

autors, començant pels més antics, que situen el *bassal de la Murdela* en un indret proper al mateix camí del Pont, a prop del coll de la roca Mala, quant el camí del Pont baixa per una llastra de roques per anar al trencall del camí de la Sajolida. Un coneixedor modern de la muntanya, Andreu Rafa, situa el bassal de la Murdela en un indret proper a les descripcions fetes per la guia *Montserrat itineraris* 1909. La raó d'aquesta precisió ha estat la informació aportada per Andreu Rafa, un animós coneixedor de la muntanya montserratina, qui informà de la localització d'aquest bassal perquè se'n cuida del manteniment i coneix on estava dels bassal a través d'un avi de Collbató, que era qui se'n cuidava abans. Segons aquesta localització el bassal de la Murdela és una basseteta situada sota una savina i per damunt del camí. És un petit forat a la roca, que s'alimenta de l'aigua de pluja que s'escorre per la roca i d'infiltracions. Aguanta l'arrel de la savina que té a tocar. Fa uns 0,2 m de diàmetre per 0,4 m de fons Hi ha una pedra per tapar-la. La seva situació coincideix amb el que es diu en la descripció de 1909, doncs llavors es parla d'una bassa dins la roca. En cap moment es parla d'un torrent. Les coordenades són $x=401215$ $y=4605315$ (ETRS89 UTM 31N).

Però Ramon Ribera i Jordi Oliver, també bons coneixedors dels camins i indrets montserratins, situen el bassal prop de la *cova de la Murdela*. L'estudi sobre el cens de fons i punts d'aigua del massís de la muntanya de Montserrat han trobat la bassa esmentada per Ribera i Oliver a prop de la *cova de la Murdela* exactament en el tram del torrent indicat per aquests autors. Aquesta bassa és una erosió de la roca que ha esdevingut un toll que sol retenir aigua de manera permanent, situat a la llera d'un petit torrent, afluent del torrent del Pont. Per damunt d'aquesta n'hi ha d'altres, de dimensions més reduïdes, generalment plenes de sediments. La més gran té forma ovoïdal i fa uns 2 m de llarg per 1 m d'ample, amb una fondària aproximada de 20 cm. L'estudi esmentat adverteix que hi ha una altra bassa de la Murdela de la qual en parlen les referències més antigues que no és aquesta sinó la que es troba al mateix camí del Pont, a prop del coll de la roca Mala, quant el camí del Pont baixa per una llastra de roques per anar al trencall del camí de la Sajolida. Les coordenades són $X=401398$ $Y=4605241$ (ETRS89 UTM 31N). Hi ha discrepància en el toponímia del torrent en el qual es troba la bassa. Segons la cartografia de l'Institut Cartogràfic i Geològic es tractaria del torrent del Pont, mentre que l'editorial Alpina considera que es tracta del torrent de l'Ermità Mort.

Els bassals de la Murdela - Cartografia Institut Cartogràfica i Geològic de Catalunya

Bassals de la Murdela - Cartografia editorial Alpina

Davant d'aquesta coincidència els experts de l'estudi censal de fonts i punts d'aigües del massís de Montserrat optaren per donar el nom de *bassal de la Murdela* als dos bassals situats en llocs diferents. Per analogia es podria pensar que la cova donà el nom al doll d'aigua, i si fos així la *bassa de la Murdela* fora la descrita per Ribera i Oliver. Però opino que el procés ha estat a l'inrevés. És la bassa qui donà nom a la balma i en nom d'aquesta es fruit d'una confusió. En les primeres referències en una guia de la muntanya, any 1909, només surt referenciada la bassa i es descrita com una cadolla, i en cap moment hi ha referència a la balma. Per això és més que probable que primer existí la *bassa de la Murdela*, en el lloc on avui la descriu Andreu Rafa, mentre que *balma de la Murdela* ha estat una creació molt posterior. És més que probable que, per proximitat, es donés a la balma el de nom *Murdela* perquè, en aquell moment es pensés que la bassa gran del torrent era realment la *bassa de la Murdela*. Per la qual cosa avui, hi ha dos basses que tenen el nom de la Murdela.

[Tornar Toponímia](#)